

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36000922	IES María Soliño	Cangas	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Latín II	2º Bac.	4	116

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	17
4.2. Materiais e recursos didácticos	17
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	18
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
6. Medidas de atención á diversidade	21
7.1. Concreción dos elementos transversais	21
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	22
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	23
9. Outros apartados	23

1. Introducción

A materia de Latín de 2.º de bacharelato comprende distintos bloques de contidos de igual importancia, mais que non poden recibir nin unha mesma asignación horaria, nin un mesmo peso á hora de avaliar a materia. A este respecto, teremos en conta fundamentalmente a estrutura e os modelos das probas da ABAU para este curso.

Esta programación priorizará os contidos e criterios do bloque 1 (Comprensión e interpretación de textos), que representarán o 58% do peso na cualificación final. Pola súa parte, os contidos e criterios dos demais bloques representarán os seguintes pesos na cualificación final: o bloque 2 (Latín e plurilingüismo), un 17%; o bloque 3 (A literatura latina nos seus textos), un 24%; e o bloque 4 (Legado e patrimonio), un 1%.

A distribución da unidades didácticas responde á organización do curso por avaliacións. Desta maneira, establécese unha unidade didáctica para cada trimestre, na que se combinan, de xeito transversal, os contidos dos distintos bloques, para favorecer unha visión filolóxica da lingua latina a través dos distintos contidos de carácter cultural, histórico-lingüístico, etc. A tal fin, a estrutura das avaliacións será sempre a mesma, partindo dos textos para analizar e revisar os contidos gramaticais que se vaian presentando. Paralelamente, utilizaranse como acompañamento os contidos dos demais bloques, seguindo o modelo de exame da ABAU.

En canto ao peso das unidades didácticas, hai que salientar que cada unidade vai tendo máis peso que a anterior debido a que, en cada avaliación, vanse acumulando tamén os textos de avaliacións anteriores, que poderán ser obxecto de exame, poñendo deste xeito os textos en continua revisión. Deste modo, a primeira avaliación terá un peso do 25%, a segunda un 35% e a terceira un 40%.

En cada avaliación traballaranse os textos de Eutropio obxecto das probas ABAU e realizarase o comentario morfolóxico e sintáctico. Tamén se abordarán a etimoloxía a través da toponimia (25 termos cada avaliación), certas expresións latinas de uso actual (50 cada avaliación) e distintos temas de literatura latina. Cabe destacar, finalmente, que, ao longo do curso, o alumnado interactuará na posta en común das traducións, reflexionando oralmente sobre o contido dos textos e as dificultades atopadas, e anotando as súas correccións no caderno de clase. Así mesmo, en cada avaliación, realizarase un pequeno traballo relacionado con contidos e criterios de avaliación de carácter cultural: creación de textos, legado e patrimonio, romanización...

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender e/ou producir textos latinos de dificultade crecente e xustificar a súa comprensión e/ou produción, identificando e analizando os aspectos básicos da lingua latina, en sentido amplo, as súas unidades lingüísticas e reflexionando sobre elas mediante a comparación coas linguas de ensino e con outras linguas do repertorio individual do alumnado, e poñendo en práctica, se se considera oportuno, habilidades comunicativas tanto orais como escritas, para realizar unha lectura comprensiva, directa e eficaz e unha interpretación razoada do seu contido e, de ser o caso, unha produción oral e/ou escrita correcta.	1-2	2	1-2					
OBX2 - Distinguir os formantes latinos e explicar os cambios que tivesen lugar ao longo do tempo, comparándoos cos das linguas de ensino e outras linguas do repertorio individual do alumnado, para deducir o significado etimolóxico do léxico coñecido e os significados de léxico novo ou especializado.		2-3	1		50			

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Ler, interpretar e comentar textos latinos de diferentes xéneros e épocas, asumindo o proceso creativo como complexo e inseparable do contexto histórico, social e político e das súas influencias artísticas, para identificar a súa xenealoxía e a súa achega á literatura europea.	4							1-2
OBX4 - Analizar as características da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico, adquirindo coñecementos sobre o mundo romano e comparando criticamente o presente e o pasado, para valorar as achegas do mundo clásico latino á nosa contorna como base dunha cidadanía democrática e comprometida.	3	3		1	31	1		
OBX5 - Valorar criticamente o patrimonio histórico, arqueolóxico, artístico e cultural herdado da civilización latina, interesándose pola súa sustentabilidade e recoñecéndoo como produto da creación humana e como testemuño da historia, para explicar o legado material e inmaterial latino como transmisor de coñecemento e fonte de inspiración de creacións modernas e contemporáneas.	3			2		1-4	1	1-2

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Lingua e cultura latina a través dos textos I	Na primeira unidade didáctica, abarcaranse diferentes aspectos: - Con respecto á análise, interpretación e tradución de textos latinos, traballarase con textos dos libros I e II de Eutropio. - No campo da literatura, estudarase o xénero épico e traballarase na creación dun pequeno texto literario a partir das características do xénero. - Traballarase a etimoloxía dos 25 primeiros topónimos da listaxe proporcionada pola CiUG. - Estudaranse as 50 primeiras expresións latinas da listaxe proporcionada pola CiUG. - A partir dos textos, estudaranse procedementos léxicos de derivación e composición, así como algúns conceptos	25	38	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Lingua e cultura latina a través dos textos I	léxicos fundamentais da cultura latina. - Mediante un traballo, reflexionárase sobre a conservación do patrimonio.	25	38	X		
2	Lingua e cultura latina a través dos textos II	Na segunda unidade didáctica, abarcaranse diferentes aspectos: - Con respecto á análise, interpretación e tradución de textos latinos, traballarase con textos dos libros III, IV e VI de Eutropio. - No campo da literatura, estudaranse os xéneros lírico e dramático. - Traballarase a etimoloxía dos 25 seguintes topónimos da listaxe proporcionada pola CiUG. - Estudaranse as 50 seguintes expresións latinas da listaxe proporcionada pola CiUG. - A partir dos textos, estudaranse procedementos léxicos de derivación e composición, así como algúns conceptos léxicos fundamentais da cultura latina. - Mediante un traballo, analizaranse diversos mitos clásicos presentes na tradición posterior.	35	38		X	
3	Lingua e cultura latina a través dos textos III	Na terceira unidade didáctica, abarcaranse diferentes aspectos: - Con respecto á análise, interpretación e tradución de textos latinos, traballarase con textos dos libros VII e VIII de Eutropio. - No campo da literatura, estudaranse os xéneros da oratoria e da historiografía. - Traballarase a etimoloxía dos 25 seguintes topónimos da listaxe proporcionada pola CiUG. - Estudaranse as 50 seguintes expresións latinas da listaxe proporcionada pola CiUG. - A partir dos textos, estudaranse procedementos léxicos de derivación e composición, así como algúns conceptos léxicos fundamentais da cultura latina. - Mediante un traballo, exploraranse as pegadas da romanización e o legado romano na contorna do alumnado.	40	40			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Lingua e cultura latina a través dos textos I	38

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realizar traducións directas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.		
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución como dicionarios ou vocabularios.		
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realizar a lectura de textos de dificultade adecuada identificando e analizando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos e sintácticos elementais do latín.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extraer e reflectir por escrito, nas linguas de ensino, mediante paráfrases, as ideas principais e os contidos de textos xa traballados, coa finalidade de practicar a relectura de fragmentos.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explicar os cambios fonéticos, morfolóxicos e semánticos que se produciron na evolución de topónimos seleccionados tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino.	PE	94
CA2.1 - Deducir o significado etimolóxico dun termo de uso común e inferir o significado de termos de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos atendendo aos cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que tivesen lugar.	Inferir o significado de termos de uso común, de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos e de procesos de derivación e composición, atendendo aos cambios morfolóxicos ou semánticos que teñan lugar.		
CA2.2 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata as linguas de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do seu repertorio propio.	Explicar os resultados que deron os cambios fonéticos, morfolóxicos e semánticos, producidos como consecuencia da evolución de topónimos seleccionados tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino.		
CA2.3 - Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado.	Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado, con especial atención á explicación de latinismos e locucións latinas relevantes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos de obras ou fragmentos literarios latinos comparándoos con obras ou fragmentos literarios posteriores, desde un enfoque intertextual.	Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos da obra dos autores máis relevantes da historia da literatura latina, comparándoos, cando se considere necesario, con obras, fragmentos ou movementos literarios posteriores.		
CA3.3 - Identificar e definir palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, en textos de diferentes formatos.	Identificar palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, nos textos xa traballados, coa finalidade de asimilar o léxico latino mediante a relectura de fragmentos.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios.		
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Interpretar e comentar os textos e fragmentos literarios lidos na clase aplicando estratexias de análise e reflexión.		
CA2.4 - Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir de criterios dados.	Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal.	TI	6
CA2.5 - Crear textos individuais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se partise da civilización e cultura latina como fonte de inspiración.	Crear un breve texto individual con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de fragmentos significativos en que se partise da cultura latina como fonte de inspiración.		
CA4.3 - Investigar o patrimonio histórico, arqueolóxico, artístico e cultural herdado da civilización latina, actuando de forma adecuada, empática e respectuosa e interesándose polos procesos de construción, preservación, conservación e restauración e por aquelas actitudes cívicas que aseguran a súa sustentabilidade.	Investigar sobre o patrimonio histórico, arqueolóxico, artístico e cultural material herdado da civilización latina, interesándose polos procesos de construción, preservación, conservación e restauración e por aquelas actitudes cívicas que aseguran a súa sustentabilidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Unidades lingüísticas da lingua latina. - Concepto de lingua flexiva: flexión nominal e pronominal (sistema casual e declinacións), flexión verbal (sistema de conxugacións). - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos. - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - Formas nominais do verbo. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, de contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Erros frecuentes de tradución e técnicas para evitalos. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto. - Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas. - A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución. - Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación. - Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación. - Destrezas comunicativas do uso da lingua latina. - Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos. - Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos. - Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática. - Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc. - Influencia do latín na evolución das linguas de ensino e do resto de linguas que conforman o repertorio lingüístico individual do alumnado. - Regras fonéticas na evolución do latín ás linguas de ensino. - Léxico: <ul style="list-style-type: none"> - Lexemas, sufixos e prefixos de orixe latina presentes no léxico de uso común e no específico das ciencias e a técnica.

Contidos

- Significado e definición de palabras de uso común nas linguas de ensino a partir dos seus étimos de orixe latina.
- Expresións latinas integradas nas linguas modernas e o seu emprego en diferentes tipos de textos.
- O significado etimolóxico das palabras e a importancia do uso adecuado do vocabulario como instrumento básico na comunicación.
- O latín como instrumento que permite un mellor coñecemento das linguas de estudo e un máis fácil achegamento a outras linguas modernas, romances e non romances.
- Respecto por todas as linguas e aceptación das diferenzas culturais das xentes que as falan.
- Ferramentas analóxicas e dixitais para a aprendizaxe, a comunicación e o desenvolvemento de proxectos con falantes ou estudantes de latín no ámbito transnacional.
- Expresións e léxico específico básico para reflexionar e compartir a reflexión sobre a comunicación, a lingua, a aprendizaxe e as ferramentas de comunicación e aprendizaxe (metalinguaxe).
- A lingua latina como principal vía de transmisión do mundo clásico.
- Etapas e vías de transmisión da literatura latina. A transmisión textual latina como patrimonio cultural e fonte de coñecemento a través de diferentes culturas e épocas. Soportes e materiais de escritura: tipos e preservación. O comercio librario no mundo antigo. A lectura en voz alta.
- Principais xéneros da literatura latina: orixe, tipoloxía, cronoloxía, temas, motivos, tradicións, características e principais autores.
- Técnicas para o comentario e análise lingüística e literaria dos textos literarios latinos.
- Recepción da literatura latina: influencia na produción cultural europea, nocións básicas de intertextualidade, imitatio, aemulatio, interpretatio, allusio.
- Analogías e diferenzas entre os xéneros literarios latinos e os da literatura actual.
- A literatura como fonte de pracer e de coñecemento do mundo.
- Respecto da propiedade intelectual e dereitos de autor sobre as fontes consultadas e contidos utilizados: ferramentas para o tratamento de datos bibliográficos e recursos para evitar o plaxio.
- Técnicas de debate e de exposición oral.

UD	Título da UD	Duración
2	Lingua e cultura latina a través dos textos II	38

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realizar traducións directas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	94

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución como dicionarios ou vocabularios.		
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realizar a lectura de textos de dificultade adecuada identificando e analizando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos e sintácticos elementais do latín.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extraer e reflectir por escrito, nas linguas de ensino, mediante paráfrases, as ideas principais e os contidos de textos xa traballados, coa finalidade de practicar a relectura de fragmentos.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explicar os cambios fonéticos, morfolóxicos e semánticos que se produciron na evolución de topónimos seleccionados tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino.		
CA2.1 - Deducir o significado etimolóxico dun termo de uso común e inferir o significado de termos de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos atendendo aos cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que tivesen lugar.	Inferir o significado de termos de uso común, de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos e de procesos de derivación e composición, atendendo aos cambios morfolóxicos ou semánticos que teñan lugar.		
CA2.2 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata as linguas de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do seu repertorio propio.	Explicar os resultados que deron os cambios fonéticos, morfolóxicos e semánticos, producidos como consecuencia da evolución de topónimos seleccionados tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino.		
CA2.3 - Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado.	Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado, con especial atención á explicación de latinismos e locucións latinas relevantes.		
CA3.2 - Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos de obras ou fragmentos literarios latinos comparándoos con obras ou fragmentos literarios posteriores, desde un enfoque intertextual.	Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos da obra dos autores máis relevantes da historia da literatura latina, comparándoos, cando se considere necesario, con obras, fragmentos ou movementos literarios posteriores.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Identificar e definir palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, en textos de diferentes formatos.	Identificar palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, nos textos xa traballados, coa finalidade de asimilar o léxico latino mediante a relectura de fragmentos.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	evisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios.		
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Interpretar e comentar os textos e fragmentos literarios lidos na clase aplicando estratexias de análise e reflexión.		
CA2.4 - Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir de criterios dados.	Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal.	TI	6
CA4.1 - Investigar aspectos do legado da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico localizando, seleccionando, contrastando e reelaborando información procedente de diferentes fontes, calibrando a súa fiabilidade e pertinencia e respectando os principios de rigor e propiedade intelectual.	Investigar sobre o legado da civilización latina no ámbito da mitoloxía e a relixión localizando, seleccionando e reelaborando información procedente de diferentes fontes e respectando os principios de rigor e propiedade intelectual.		
CA4.2 - Identificar e explicar o legado material e inmaterial da civilización latina como fonte de inspiración, analizando producións culturais e artísticas posteriores.	Identificar e explicar o legado inmaterial da civilización latina como fonte de inspiración, especialmente no referido á mitoloxía clásica, comentando mitos e analizando a súa influencia en producións culturais e artísticas posteriores.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Unidades lingüísticas da lingua latina. - Concepto de lingua flexiva: flexión nominal e pronominal (sistema casual e declinacións), flexión verbal (sistema de conxugacións). - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos.

Contidos

- Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas.
- Formas nominais do verbo.
- A tradución: técnicas, procesos e ferramentas.
- A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución.
- Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, de contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar.
- Erros frecuentes de tradución e técnicas para evitalos.
- Ferramentas de tradución, cando se considere necesario.
- Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística.
- Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto.
- Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas.
- A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución.
- Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación.
- Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación.
- Destrezas comunicativas do uso da lingua latina.
- Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos.
- Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos.
- Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática.
- Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc.
- Influencia do latín na evolución das linguas de ensino e do resto de linguas que conforman o repertorio lingüístico individual do alumnado.
- Regras fonéticas na evolución do latín ás linguas de ensino.
- Léxico:
 - Lexemas, sufixos e prefixos de orixe latina presentes no léxico de uso común e no específico das ciencias e a técnica.
 - Significado e definición de palabras de uso común nas linguas de ensino a partir dos seus étimos de orixe latina.
 - Expresións latinas integradas nas linguas modernas e o seu emprego en diferentes tipos de textos.
- O significado etimolóxico das palabras e a importancia do uso adecuado do vocabulario como instrumento básico na comunicación.
- O latín como instrumento que permite un mellor coñecemento das linguas de estudo e un máis fácil achegamento a outras linguas modernas, romances e non romances.
- Respecto por todas as linguas e aceptación das diferenzas culturais das xentes que as falan.

Contidos

- Ferramentas analóxicas e dixitais para a aprendizaxe, a comunicación e o desenvolvemento de proxectos con falantes ou estudantes de latín no ámbito transnacional.
- Expresións e léxico específico básico para reflexionar e compartir a reflexión sobre a comunicación, a lingua, a aprendizaxe e as ferramentas de comunicación e aprendizaxe (metalinguaxe).
- Principais xéneros da literatura latina: orixe, tipoloxía, cronoloxía, temas, motivos, tradicións, características e principais autores.
- Técnicas para o comentario e análise lingüística e literaria dos textos literarios latinos.
- Recepción da literatura latina: influencia na produción cultural europea, nocións básicas de intertextualidade, imitatio, aemulatio, interpretatio, allusio.
- Analoxías e diferenzas entre os xéneros literarios latinos e os da literatura actual.
- A literatura como fonte de pracer e de coñecemento do mundo.
- Respecto da propiedade intelectual e dereitos de autor sobre as fontes consultadas e contidos utilizados: ferramentas para o tratamento de datos bibliográficos e recursos para evitar o plaxio.
- A mitoloxía clásica en manifestacións literarias e artísticas.

UD	Título da UD	Duración
3	Lingua e cultura latina a través dos textos III	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realizar traducións directas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	94
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución como dicionarios ou vocabularios.		
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realizar a lectura de textos de dificultade adecuada identificando e analizando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos e sintácticos elementais do latín.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extraer e reflectir por escrito, nas linguas de ensino, mediante paráfrases, as ideas principais e os contidos de textos xa traballados, coa finalidade de practicar a relectura de fragmentos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explicar os cambios fonéticos, morfolóxicos e semánticos que se produciron na evolución de topónimos seleccionados tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino.		
CA2.1 - Deducir o significado etimolóxico dun termo de uso común e inferir o significado de termos de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos atendendo aos cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que tivesen lugar.	Inferir o significado de termos de uso común, de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos e de procesos de derivación e composición, atendendo aos cambios morfolóxicos ou semánticos que teñan lugar.		
CA2.2 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata as linguas de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do seu repertorio propio.	Explicar os resultados que deron os cambios fonéticos, morfolóxicos e semánticos, producidos como consecuencia da evolución de topónimos seleccionados tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino.		
CA2.3 - Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado.	Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado, con especial atención á explicación de latinismos e locucións latinas relevantes.		
CA3.2 - Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos de obras ou fragmentos literarios latinos comparándoos con obras ou fragmentos literarios posteriores, desde un enfoque intertextual.	Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos da obra dos autores máis relevantes da historia da literatura latina, comparándoos, cando se considere necesario, con obras, fragmentos ou movementos literarios posteriores.		
CA3.3 - Identificar e definir palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, en textos de diferentes formatos.	Identificar palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, nos textos xa traballados, coa finalidade de asimilar o léxico latino mediante a relectura de fragmentos.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Participar en diálogos breves sobre os contidos dos textos obxecto de traballo.	TI	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir de criterios dados.	Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal.		
CA3.1 - Interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen espertar o espírito crítico, mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Interpretar e comentar os textos e fragmentos literarios lidos na clase aplicando estratexias de análise e reflexión.		
CA3.4 - Investigar aspectos do legado da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico localizando, seleccionando, contrastando e reelaborando información procedente de diferentes fontes, calibrando a súa fiabilidade e pertinencia e respectando os principios de rigor e propiedade intelectual.	Investigar sobre aspectos teóricos do legado da civilización latina no ámbito histórico e sociopolítico seleccionando e reelaborando información procedente de diferentes fontes e respectando os principios de rigor e propiedade intelectual.		
CA4.4 - Explorar as pegadas da romanización e o legado romano na contorna do alumnado aplicando os coñecementos adquiridos e reflexionando sobre as implicacións dos seus distintos usos, dando exemplos da persistencia da Antigüidade clásica na súa vida cotiá e presentando os seus resultados a través de diferentes soportes.	Explorar as pegadas da romanización e o legado romano na contorna do alumnado, dando exemplos da persistencia da Antigüidade clásica na súa vida cotiá.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Unidades lingüísticas da lingua latina. - Concepto de lingua flexiva: flexión nominal e pronominal (sistema casual e declinacións), flexión verbal (sistema de conxugacións). - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos. - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - Formas nominais do verbo. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, de contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Erros frecuentes de tradución e técnicas para evitalos. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto.

Contidos

- Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas.
- A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución.
- Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación.
- Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación.
- Destrezas comunicativas do uso da lingua latina.
- Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos.
- Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos.
- Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática.
- Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc.
- Influencia do latín na evolución das linguas de ensino e do resto de linguas que conforman o repertorio lingüístico individual do alumnado.
- Regras fonéticas na evolución do latín ás linguas de ensino.
- Léxico:
 - Lexemas, sufixos e prefixos de orixe latina presentes no léxico de uso común e no específico das ciencias e a técnica.
 - Significado e definición de palabras de uso común nas linguas de ensino a partir dos seus étimos de orixe latina.
 - Expresións latinas integradas nas linguas modernas e o seu emprego en diferentes tipos de textos.
- O significado etimolóxico das palabras e a importancia do uso adecuado do vocabulario como instrumento básico na comunicación.
- O latín como instrumento que permite un mellor coñecemento das linguas de estudo e un máis fácil achegamento a outras linguas modernas, romances e non romances.
- Respecto por todas as linguas e aceptación das diferenzas culturais das xentes que as falan.
- Ferramentas analóxicas e dixitais para a aprendizaxe, a comunicación e o desenvolvemento de proxectos con falantes ou estudantes de latín no ámbito transnacional.
- Expresións e léxico específico básico para reflexionar e compartir a reflexión sobre a comunicación, a lingua, a aprendizaxe e as ferramentas de comunicación e aprendizaxe (metalinguaxe).
- Principais xéneros da literatura latina: orixe, tipoloxía, cronoloxía, temas, motivos, tradicións, características e principais autores.
- Técnicas para o comentario e análise lingüística e literaria dos textos literarios latinos.
- Recepción da literatura latina: influencia na produción cultural europea, nocións básicas de intertextualidade, imitatio, aemulatio, interpretatio, allusio.
- Analoxías e diferenzas entre os xéneros literarios latinos e os da literatura actual.
- Introducción á crítica literaria.
- A literatura como fonte de pracer e de coñecemento do mundo.
- Respecto da propiedade intelectual e dereitos de autor sobre as fontes consultadas e contidos utilizados: ferramentas para o tratamento de datos bibliográficos e recursos para evitar o plaxio.

Contidos

- O dereito romano e a súa importancia no sistema xurídico actual.
- A importancia do discurso público para a vida política e social. A oratoria e as novas tecnoloxías.

4.1. Concrecións metodolóxicas

En cada unha das unidades, o profesor presentará os textos latinos a partir dos cales se traballarán os contidos gramaticais e se farán propostas de tradución. Os textos serán a base para a revisión dos contidos do curso anterior e para a introdución de novos aspectos, segundo vaian aparecendo nos textos. Como norma xeral, os contidos culturais presentaranse mediante clase maxistral, con materiais propios do profesor, e apoiados por recursos dixitais. Algúns destes contidos, tal como consta na distribución do currículo, serán obxecto de traballos de investigación por parte do alumnado, coa guía do profesor.

Os contidos gramaticais tamén serán explicados polo profesor e, aínda que non se presentan por gradación de dificultade, proporcionarase o material necesario para a súa comprensión. O alumnado traballará mediante rutinas de pensamento para aplicar os coñecementos teóricos ás técnicas de tradución. Esas rutinas de traballo en clase terán carácter repetitivo, tanto a nivel individual como cooperativo. Será o alumnado quen propoña distintas solucións de análise e tradución, facendo postas en común. O profesor acompañará o proceso e resolverá dúbidas.

Os materiais de elaboración propia estarán dispoñibles a través da aula virtual, así como a maior parte dos exercicios propostos. Todo o alumnado conta con ordenadores na aula.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libros de texto
Recurso dixitais
Aula virtual do IES María Soliño
Dicionarios e vocabularios Latín-Galego e/ou Latín-Castelán
Materiais proporcionados polo grupo de traballo de Latín da CiUG

- Libros de texto de calquera editorial, dispoñibles no departamento, para levar a cabo ampliación de contidos ou traballos de investigación.
- Aula virtual, con contidos elaborados polo profesor e dicionarios en liña.
- Outros libros de consulta, dispoñibles na biblioteca.
- Dicionarios físicos, dispoñibles no departamento.
- Proxector e pizarra dixital.
- Ordenadores da aula.
- Materiais proporcionados polo grupo de traballo de Latín da CiUG: escolma de textos, listaxe de topónimos e listaxe de expresións latinas.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

INTRODUCCIÓN

Latín de 2.º de bacharelato é unha materia de continuidade, razón pola que normalmente o alumnado que a cursa xa é coñecido. Pódese producir a circunstancia de que se incorpore ao grupo alumnado que cursara Latín I noutro centro ou ben que non cursara Latín I en 1.º de bacharelato por cursar outro itinerario dentro da modalidade. Ademais do dito anteriormente, para facer unha AI máis efectiva sería conveniente contactar co departamento de orientación o antes posible, para poder acceder á información que sobre o alumnado en particular poida ter este departamento.

TEMPORALIZACIÓN

A AI hase levar a cabo antes do remate da 4.ª semana de curso e, en todo caso, antes das reunións dos equipos educativos para a posta en común dos resultados da mesma.

OBXECTIVOS

- 1.º Identificar e determinar o nivel de coñecemento de todo o alumnado que non cursara no centro o ano anterior a materia de Latín I.
- 2.º Coñecer as motivacións do alumnado para escoller a materia de Latín II. Aínda que isto xa se fixo en 1.º, é importante volver preguntar por este aspecto dado que é moi frecuente que se produzan cambios de motivacións e/ou obxectivos que pode ser relevante coñecer.
- 3.º Identificar o alumnado con necesidade específica de apoio educativo (ACNEAE).
- 4.º Identificar o alumnado repetidor.

INSTRUMENTOS

1. Actas e memoria do departamento do curso anterior.
2. Diálogo informal co alumnado os primeiros días de aula.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	25	35	40	100
Proba escrita	94	94	94	94
Táboa de indicadores	6	6	6	6

Criterios de cualificación:

A situación de cada unidade didáctica no seu respectivo trimestre (“Lingua e cultura latina a través dos textos I” no primeiro trimestre, “Lingua e cultura latina a través dos textos II” no segundo trimestre e “Lingua e cultura latina a través dos textos III” no terceiro trimestre) está pensada para que a cualificación de cada unha delas se corresponda coa cualificación outorgada na súa respectiva avaliación. Deste modo, as notas parciais da 1.ª, da 2.ª e da 3.ª avaliación serán coincidentes coas das unidades didácticas 1, 2 e 3, respectivamente.

Con respecto á unidade didáctica 1 (“Lingua e cultura latina a través dos textos I”), a súa avaliación componse de catro elementos principais: dúas probas escritas (que contan un 94% da cualificación), un traballo (que conta un 2%) e un conxunto de criterios que avaliarán o desenvolvemento da aprendizaxe na aula (e que contan un 4%).

1. Unha proba escrita estará cualificada sobre 10 puntos, que se ponderarán de xeito que conten o 90% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos teóricos e prácticos e terá unha estrutura baseada nunha combinación dos elementos obxecto de exame na proba da ABAU (establecidos pola CiUG) cos criterios de

avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 10 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA1.1 (tradución dos textos latinos): 3,5 puntos

CA1.2 (selección apropiada dos significados): 0,5 puntos

CA1.4 (identificación e análise de elementos morfolóxicos e sintácticos): 1 punto

CA3.2 (análise de xéneros, temas, tópicos e valores na literatura): 2,5 puntos

CA1.8 (explicación dos cambios na evolución de topónimos): 0,75 puntos

CA2.2 (explicación dos resultados da evolución de topónimos): 0,25 puntos

CA2.3 (explicación de latinismos e locucións latinas): 1 punto

CA2.1 (recoñecemento de formantes e de procesos derivativos e compositivos): 0,5 puntos

2. Outra proba escrita estará cualificada sobre 0,4 puntos, é dicir, contará un 4% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos prácticos de identificación de léxico e de relectura e paráfrase de textos (relectio), e terá unha estrutura baseada nos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 0,4 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA3.3 (identificación de palabras latinas): 0,1 puntos

CA1.6 (extracción dos contidos dos textos mediante paráfrases simples): 0,3 puntos

3. O traballo correspondente ao primeiro trimestre estará cualificado sobre 0,2 puntos, é dicir, contará un 2% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos prácticos de expresión artística (crear textos con intención literaria e conciencia de estilo) e tamén de investigación (sobre a conservación do patrimonio herdado da civilización latina). A súa estrutura estará baseada nos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 0,2 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA2.5 (creación dun texto con intención literaria e conciencia de estilo): 0,1 puntos

CA4.3 (investigación sobre a conservación do patrimonio): 0,1 puntos

4. O conxunto de criterios que avaliarán o desenvolvemento da aprendizaxe na aula durante o transcurso do primeiro trimestre estará cualificado sobre 0,4 puntos, é dicir, contará o 4% restante da cualificación total da unidade didáctica. O reparto dos 0,4 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA1.3 (revisións e correccións das traducións na clase): 0,1 puntos

CA1.5 (rexistro dos progresos e dificultades de aprendizaxe): 0,1 puntos

CA1.9 (comentario dos textos literarios lidos na clase): 0,1 puntos

CA2.4 (analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos): 0,1 puntos

No referido á unidade didáctica 2 (“Lingua e cultura latina a través dos textos II”), a súa avaliación segue a mesma estrutura que a da unidade didáctica 1. En consecuencia, componse de catro elementos principais: dúas probas escritas (que contan un 94% da cualificación), un traballo (que conta un 2%) e un conxunto de criterios que avaliarán o desenvolvemento da aprendizaxe na aula (e que contan un 4%).

1. Unha proba escrita estará cualificada sobre 10 puntos, que se ponderarán de xeito que conten o 90% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos teóricos e prácticos e terá unha estrutura baseada nunha combinación dos elementos obxecto de exame na proba da ABAU (establecidos pola CiUG) cos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 10 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA1.1 (tradución dos textos latinos): 3,5 puntos

CA1.2 (selección apropiada dos significados): 0,5 puntos

CA1.4 (identificación e análise de elementos morfolóxicos e sintácticos): 1 punto

CA3.2 (análise de xéneros, temas, tópicos e valores na literatura): 2,5 puntos

CA1.8 (explicación dos cambios na evolución de topónimos): 0,75 puntos

CA2.2 (explicación dos resultados da evolución de topónimos): 0,25 puntos

CA2.3 (explicación de latinismos e locucións latinas): 1 punto

CA2.1 (recoñecemento de formantes e de procesos derivativos e compositivos): 0,5 puntos

2. Outra proba escrita estará cualificada sobre 0,4 puntos, é dicir, contará un 4% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos prácticos de identificación de léxico e de relectura e paráfrase de textos (relectio), e terá unha estrutura baseada nos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 0,4 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA3.3 (identificación de palabras latinas): 0,1 puntos

CA1.6 (extracción dos contidos dos textos mediante paráfrases simples): 0,3 puntos

3. O traballo correspondente ao segundo trimestre estará cualificado sobre 0,2 puntos, é dicir, contará un 2% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre a recepción do legado mitolóxico latino e a súa estrutura estará baseada nos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 0,2 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA4.1 (investigación sobre o legado no ámbito mitolóxico e relixioso): 0,1 puntos

CA4.2 (identificación e explicación dun mito): 0,1 puntos

4. O conxunto de criterios que avaliarán o desenvolvemento da aprendizaxe na aula durante o transcurso do segundo trimestre estará cualificado sobre 0,4 puntos, é dicir, contará o 4% restante da cualificación total da unidade didáctica. O reparto dos 0,4 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA1.3 (revisións e correccións das traducións na clase): 0,1 puntos

CA1.5 (registro dos progresos e dificultades de aprendizaxe): 0,1 puntos

CA1.9 (comentario dos textos literarios lidos na clase): 0,1 puntos

CA2.4 (analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos): 0,1 puntos

Finalmente, no tocante á unidade didáctica 3 (“Lingua e cultura latina a través dos textos III”), a súa avaliación, como a das dúas unidades previas, tamén se compón de catro elementos principais: dúas probas escritas (que contan un 94% da cualificación), un traballo (que conta un 2%) e un conxunto de criterios que avaliarán o desenvolvemento da aprendizaxe na aula (e que contan un 4%).

1. Unha proba escrita estará cualificada sobre 10 puntos, que se ponderarán de xeito que conten o 90% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos teóricos e prácticos e terá unha estrutura baseada nunha combinación dos elementos obxecto de exame na proba da ABAU (establecidos pola CiUG) cos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 10 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA1.1 (tradución dos textos latinos): 3,5 puntos

CA1.2 (selección apropiada dos significados): 0,5 puntos

CA1.4 (identificación e análise de elementos morfolóxicos e sintácticos): 1 punto

CA3.2 (análise de xéneros, temas, tópicos e valores na literatura): 2,5 puntos

CA1.8 (explicación dos cambios na evolución de topónimos): 0,75 puntos

CA2.2 (explicación dos resultados da evolución de topónimos): 0,25 puntos

CA2.3 (explicación de latinismos e locucións latinas): 1 punto

CA2.1 (recoñecemento de formantes e de procesos derivativos e compositivos): 0,5 puntos

2. Outra proba escrita estará cualificada sobre 0,4 puntos, é dicir, contará un 4% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos prácticos de identificación de léxico e de relectura e paráfrase de textos (relectio), e terá unha estrutura baseada nos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 0,4 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA3.3 (identificación de palabras latinas): 0,1 puntos

CA1.6 (extracción dos contidos dos textos mediante paráfrases simples): 0,3 puntos

3. O traballo correspondente ao terceiro trimestre estará cualificado sobre 0,2 puntos, é dicir, contará un 2% da cualificación total da unidade didáctica. Versará sobre contidos de investigación teórica (sobre o legado no ámbito histórico e sociopolítico) e tamén de investigación práctica (sobre as pegadas da romanización e do legado romano na contorna). A súa estrutura estará baseada nos criterios de avaliación (CA) que se especifican na distribución do currículo por unidades didácticas. O reparto dos 0,2 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA3.4 (investigación teórica sobre o legado no ámbito histórico e sociopolítico): 0,1 puntos

CA4.5 (investigación sobre as pegadas da romanización na contorna): 0,1 puntos

4. O conxunto de criterios que avaliarán o desenvolvemento da aprendizaxe na aula durante o transcurso do terceiro trimestre estará cualificado sobre 0,4 puntos, é dicir, contará o 4% restante da cualificación total da unidade didáctica. O reparto dos 0,4 puntos entre estes criterios de avaliación será o seguinte:

CA1.3 (revisións e correccións das traducións na clase): 0,1 puntos

CA1.7 (diálogos sobre os contidos dos textos): 0,1 puntos

CA3.1 (comentario dos textos literarios lidos na clase): 0,1 puntos

CA2.4 (analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos): 0,1 puntos

Cómpre mencionar que a cualificación final do curso será o resultado de ponderar as tres notas das unidades didácticas pola porcentaxe asignada a cada unha delas (25% á primeira, 35% á segunda e 40% á terceira). Deste modo, a fórmula de cálculo será a seguinte:

$(\text{nota da UD1} \times 0,25) + (\text{nota da UD2} \times 0,35) + (\text{nota da UD3} \times 0,4) = \text{cualificación final}$

Criterios de recuperación:

Hai que puntualizar que, debido ao carácter continuo da avaliación da materia, se, tras realizar o cálculo da nota final mediante a fórmula anterior, o alumno ou alumna non alcanza unha cualificación de 5, poderá superar a materia recuperando as partes suspensas mediante o seguinte procedemento:

1. Superar na terceira avaliación os criterios de tradución e análise avaliados na proba da unidade didáctica 3 que segue o modelo da ABAU (CA1.1, CA1.2 e CA1.4), cuxas puntuacións substituirían ás anteriormente obtidas neses

criterios nas dúas anteriores avaliacións.

2. Superar unha proba de recuperación adicional que volva avaliar o resto de criterios non aprobados con anterioridade, incluídos, de ser o caso, os criterios mencionados no punto anterior.

6. Medidas de atención á diversidade

Realizada a avaliación inicial (AI) e en coordinación co Departamento de Orientación, hanse poñer en práctica as medidas de atención á diversidade que correspondan. As máis frecuentes neste curso serán as ordinarias e, dentro destas, as que se recollen na seguinte enumeración:

- Adecuación da estrutura organizativa do centro (horarios, agrupamentos, espazos) e da organización e xestión da aula ás características do alumnado. Trátase neste punto, por exemplo, da colocación do alumnado na aula (proximidade á persoa docente, agrupación en parellas, etc.)
- Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación. Esta medida será unha das máis frecuentes e de fácil aplicación.
- Programas de recuperación. A elaboración dun programa específico para recuperar a materia no seu conxunto ou en parte, debe ser unha medida a considerar no caso de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo. En todo caso, a posta en práctica dunha destas medidas ou de calquera outra non relacionada anteriormente deberá facerse baixo a supervisión e en estreita colaboración co Departamento de Orientación e o resto do equipo educativo.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - A comprensión de lectura.	X	X	X
ET.2 - A expresión oral e escrita.	X	X	X
ET.3 - A comunicación audiovisual.	X	X	X
ET.4 - A competencia dixital.	X	X	X
ET.5 - O emprendemento social e empresarial.		X	
ET.6 - O fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X
ET.7 - A educación emocional e en valores.	X	X	X
ET.8 - A igualdade de xénero.	X	X	X
ET.9 - A creatividade.	X		

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º	2º	3º
		trim.	trim.	trim.

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita á biblioteca do centro.	O alumnado visitará a biblioteca do centro para coñecer que recursos relacionados co latín en particular e coa cultura romana en xeral ten a biblioteca escolar.	X		
Visita a exposición/s ou escavación/s arqueolóxica/s próximas ao centro.	O alumnado visitará exposición/s ou escavación/s arqueolóxica/s próximas ao centro, nas que se traballe con restos arqueolóxicos da época romana.			X
Asistencia a unha obra de teatro clásico no propio centro.	Durante o segundo trimestre farase no centro unha actividade didáctica sobre o teatro clásico, coa representación dunha obra en galego.		X	
Viaxe cultural.	Intentarase unha visita á cidade de Mérida ou a algún xacemento arqueolóxico destacado da península Ibérica.			X

Observacións:

As visitas e viaxes son de temporalización aproximada: dependerá da dispoñibilidade do centro e das datas nas que outros departamentos organicen as súas actividades.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
1. O traballo de aula (contidos, metodoloxía, temporalización) correspóndese co previsto na programación.
Metodoloxía empregada
2. Os resultados de avaliación son os esperados a partir do traballo e actitude mostrada polo alumnado.
3. Os resultados de avaliación ao final de curso son os esperados en función do traballo e actitude mostrada polo alumnado e reflicten as medidas tomadas durante o curso.
Medidas de atención á diversidade
4. Detéctanse con celeridade as/os ACNEAE, identifícase a súa casuística particular e póñense en marcha as medidas precisas en colaboración co Departamento de Orientación.
Clima de traballo na aula
5. O grao de satisfacción do alumnado coa materia e máis coa persoa docente é alto e responde ao planificado na programación.

Descrición:

Estes cinco indicadores son esenciais neste punto da programación e esixen unhas metodoloxías e temporalizacións distintas para poderen ser medidos:

1. O traballo de aula (contidos, metodoloxía, temporalización) correspóndese co previsto na programación. Para avaliar este indicador de logro a persoa docente debe revisar con regularidade que tanto os contidos, os tempos e o modo en que se está a traballar na aula son os que se corresponden co establecido na programación. En caso de que haxa diverxencias, estas, así como as súas causas, deben ser consignadas nas actas de departamento para, ao cabo

do curso, facer unha valoración que sirva para modificar a programación do curso seguinte. O feito de que a aplicación PROENS estableza un seguimento por UD marca xa a temporalización deste traballo.

2. Os resultados de avaliación son os esperados a partir do traballo e actitude mostrada polo alumnado. A persoa docente, especialmente en grupos que adoitan ter un número de alumnado pequeno, normalmente ten unha previsión dos resultados que terán as persoas discentes en base ás súas observacións diarias na aula. É importante que esta previsión se cumpra, dado que iso evidenciará que a observación e as impresións recibidas durante a avaliación son as correctas. Este acerto na previsión permitirá á persoa docente dar consellos útiles e, no seu caso, tomar as medidas oportunas para que o alumnado mellore o seu rendemento académico, de ser o caso.

3. Os resultados ao final de curso son os esperados en función do traballo e actitude mostrada polo alumnado e reflicten as medidas tomadas durante o curso. Derivación lóxica do indicador de logro anterior, este pretende medir o acerto da observación como, en particular, a efectividade das medidas tomadas durante o curso para mellorar o rendemento académico do alumnado.

4. Detéctanse con celeridade as/os ACNEAE, a súa casuística particular e póñense en marcha as medidas precisas en colaboración co Departamento de Orientación. A avaliación deste indicador de logro pódese facer a principios do mes de novembro, momento no que todo o alumnado con necesidades especiais de apoio educativo debería estar identificado e as medidas a tomar xa planificadas. Ademais da observación directa da persoa docente na aula, é moi importante o correcto aproveitamento e deseño da avaliación inicial e, en especial, a coordinación e contacto habitual co Departamento de Orientación.

5. O grao de satisfacción do alumnado coa materia e máis coa persoa docente é alto e responde ao planificado na programación. A satisfacción do alumnado co traballo realizado na aula pola persoa docente é, seica, un dos aspectos menos desenvolvidos na práctica docente en xeral e que, porén, pode, ben administrado, ser unha fonte moi positiva e rendible de información tanto para o enfoque da materia dende un punto de vista académico como dende o punto de vista do labor docente. O mellor procedemento para medir este indicador de logro é un cuestionario anónimo que se proporá ao alumnado para que cubra ao final de cada avaliación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

1. Procedemento de seguimento.

Ao remate de cada unidade didáctica hase proceder a consignar no apartado de seguimento da programación da aplicación PROENS os datos que esta requira (data de inicio e final, sesións previstas e sesións realizadas, grao de cumprimento, propostas xerais de mellora e outras observacións). Ademais, na acta da reunión de departamento, hase facer cando menos unha breve referencia ao seguimento da programación.

2. Procedemento de avaliación.

Para avaliar a programación a final de curso hanse ter en conta os seguintes parámetros:

a. Resultados académicos do grupo.

b. Eficacia das medidas de atención á diversidade adoptadas.

c. Grao de cumprimento da programación e, no seu caso, causas dos incumprimentos.

A valoración do grao de cumprimento destes indicadores debe dar lugar a unha serie de propostas de modificacións e mellora para o curso vindeiro, que se deben reflectir na memoria de final de departamento e máis na programación do seguinte curso.

9. Outros apartados